

Krizový scénář při řešení šikany

Počáteční stádium

1. Při podezření na šikanu učitel/vychovatel neprodleně informuje ředitele školy. Nikoho jiného, je nutné chránit zdroj informací. Ředitel kontaktuje metodika prevence.
2. Metodik prevence provede šetření, podle situace k němu přizve další spolupracovníky (výchovný poradce, ředitel školy, třídní učitel).
 - Z šetření vyplyne, zda jde skutečně o šikanu a v jak pokročilém stadiu šikana je. Podle toho se rozhodne, zda přizve externího odborníka (od 3. stadia externistu přizvat vždy!).
 - Metodik prevence (podle potřeby ve spolupráci) hledá vhodné svědky. Ty vytipuje ve spolupráci s informátory a oběťmi (především podle sympatií oběti, nikoli sympatií učitelů); výslech svědků (individuálně, diskrétně – ochrana oběti). Vše zapisovat. NEKONFRONTOVAT OBĚTI S AGRESOREM.
 - V rámci šetření rozhovor s informátorem (rodič, kamarád, kolega apod.), s obětí (tak, aby o tom ostatní žáci nevěděli).
 - Vše je třeba zapsat.
 - Je třeba zjistit:
 - a) popsat chování a vypovídání oběti a svědků (k internímu řešení problém je, pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním)
 - b) závažnost a četnost agresivních projevů,
 - c) čas – jak dlouho šikanování trvá,
 - d) počet agresorů a obětí.

Doporučená struktura otázek:

- Kdo je obětí? Případně kolik je obětí?
 - Kdo je agresorem, příp. kolik jich je?
 - Kdo je iniciátorem, kdo aktivním účastníkem a kdo je agresor i oběť?
 - Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětím?
 - K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
 - Kde byli a co dělali, příp. jak reagovali ostatní?
 - Jak dlouho šikanování trvá?
- Poznámky k vedení rozhovoru: nereagovat obranně, nezpochybňovat, empatie, otevřenost, nedávat rady, výpověď ověřit, *neslibovat něco, co nemůžu splnit*.
3. Je nutné zajistit bezpečnost obětí (zvýšená pozornost ve školním (třídním) klimatu - zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na chodbech, cestě do školy) a časté nahlížení do třídy o přestávce; po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma; doporučit rodičům odborníka v PPP nebo v SVP či v jiné instituci zabývající se touto problematikou, praktického lékaře).
 4. Rozhovor s agresory, ev. konfrontace mezi nimi. Vyhodnocení získaných informací, volba metody:
 - a) Metoda usmíření
Postiženému nabídneme dvojí způsob řešení - buď že můžeme agresora potrestat, nebo hledat usmíření. Oběti jsou téměř vždy pro usmíření.
Po rozhovoru s obětí promluvíme s agresorem (agresory). Je důležité zjistit, jaký je jeho vztah k oběti. Je-li tu náznak nějakého pokání, vědomí toho, že se provinil a chtěl by s tím něco dělat, volíme usmíření. Nechce-li si agresor chybu přiznat nebo ji nevidí, je nebezpečí, že bychom mohli oběti ublížit, a proto se rozhodneme pro jiný

postup. Postoj agresora si můžeme poměrně dobře ověřit například při použití techniky neodeslaného dopisu oběti.

b) Metoda vnějšího nátlaku – viz dále

5. Metoda vnějšího nátlaku:

Výchovná komise - za účasti vedení školy + metodik prevence + výchovný poradce + třídní učitel (příp. kmenového vychovatele, pokud se týká DM) + rodič agresora + odborník = seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, **čl. 5** – výchovná opatření)

Nástin struktury výchovné komise:

- Úvod, přivítání – *vedení školy*
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- Vyjádření zákonných zástupců
- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- ***Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy***

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli), podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

6. Rozhovor se zákonnými zástupci obětí -TU, ŠMP, VP (popř. vedení školy); nutno dodržet: jiný den než výchovná komise, individuální setkání.

- sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních)

- časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima)

- **spolupráce (ochrana obětí)**

- předat rodičům kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- Pedagogicko-psychologická poradna,
- praktický lékař,
- Středisko výchovné péče Kroměříž.

7. Třídní schůzka (prezenční listina, zápis, podpisy rodičů)

8. Následná práce s celou třídou – potřebné je:

- informovat o potrestání agresorů, ev. Zhodnotit efekt metody usmíření

- nastavení pravidel – charta třídy (nutno dodržovat všichni!) *TU + ŠMP*

- třídnické hodiny, výuka,
- výlety,
- víkendové akce,
- adaptační pobyty.

- třídu neustále sledovat (ozdravění třídy je dlouhodobý proces)
 - pokud se šikanování nezastaví, je třeba přizvat externí odborníky
 - informování pedagogického sboru a jednotný postup pedagogů.
- Obdobná práce je nutná i v rámci výchovných skupin, pokud jde o DM.

VEŠKERÉ INFORMACE JSOU INTERNÍ!